

5 ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ Internal Audit ที่องค์กรต้องรู้ก่อนจะสายเกินไป

หลายองค์กรยังมอง Internal Audit ผ่านการทำงานรูปแบบเดิม ๆ เช่น เป็น "หน่วยงานจับผิด" หรือ "คนมาตามตรวจทีหลัง" แต่ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความเข้าใจผิดเหล่านี้กำลังทำให้องค์กรพลาดโอกาสในการป้องกันปัญหาและสร้างคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็ไม่แปลกที่คนส่วนใหญ่จะเข้าใจแบบนั้น เพราะผู้ตรวจสอบภายในส่วนใหญ่ก็มีวิธีการทำงานตรวจสอบแบบจับผิด มีวิธีการสื่อสารที่เป็นเหมือนหุ่นยนต์ หรือแม้กระทั่งมีการวางแผนที่ไม่ชัดเจนหรือไม่สามารถอธิบายถึงที่มาที่ไปหรือความจำเป็นในแต่ละส่วนที่เข้าตรวจสอบ

ซึ่งเป็นที่มาของตัวอย่างการประชุมนับครั้งไม่ถ้วน ที่ไม่ว่าจะเป็นระดับปฏิบัติการหรือระดับบริหารเองก็ตาม หลาย ๆ คนก็เคยได้ยินคนพูดว่า “ประเด็นตรวจสอบให้เอาไว้ก่อน เดี่ยวค่อยแก้ เดี่ยวค่อยทำ เพราะตอนนี้เรามียอดขายต้อง focus”... นั่นแหละ จุดเริ่มต้นของบทความนี้

Misconception 1:

หน่วยงานตรวจสอบภายในมีไว้เพื่อหาหรือจับผิดเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เมื่อมีการบริหารงานและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพจริง ๆ หน่วยงานตรวจสอบภายในคือผู้ให้มุมมองที่ต่างออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองภายใต้แนวคิดของงานบริหารความเสี่ยง และด้วยแนวคิดหลักนี้เอง จะทำให้การทำงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นไปไม่เพียงแต่เพื่อ "ป้องกัน" ปัญหาที่จะสายเกินไป แต่ยังรวมถึงอาจยังทำให้เห็นโอกาสทางธุรกิจที่การทำงานของหน่วยงานในองค์กรไม่ได้มอง

Misconception 2:

หน่วยงานตรวจสอบภายในสนใจแค่ตรวจสอบเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย หรือ ข้อบังคับของบริษัท โดยไม่สนใจว่าการทำงานขององค์กรอยู่ในบริบทไหน หรือไม่ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรในภาพรวม จริงอยู่ที่การตรวจสอบตามกฎหมาย นโยบาย หรือ ข้อบังคับของบริษัทนั้นเป็นพื้นฐานของการตรวจสอบแต่บทบาทสำคัญภายใต้การทำงานของทุกหน่วยงานในองค์กรคือ "การช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทางกลยุทธ์ได้อย่างปลอดภัย" ซึ่งด้วยความคิดนี้เอง เป็น

ส่วนประกอบหลักที่ทำงานผู้ตรวจสอบปรับกลยุทธ์ แนวคิดและวิธีการให้การตรวจสอบไม่ใช่แค่ตรวจสอบ Checklist แต่เป็นการช่วยหน่วยงานรับตรวจให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว ดังนั้นการอธิบายการทำงาน of หน่วยงานตรวจสอบภายในให้ผู้รับตรวจเข้าใจให้ตรงกัน จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

Misconception 3:

หน่วยงานตรวจสอบภายในทำให้การทำงานล่าช้า ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องยอมรับก่อนว่ากระบวนการตรวจสอบนั้นจำเป็นต้องใช้เวลาของหน่วยงานผู้รับตรวจเพิ่ม ถ้ามองแบบผิวเผินในระดับปฏิบัติการก็คงได้ข้อสรุปแบบเดิม ๆ ว่าการตรวจสอบเป็นการเพิ่มงาน แต่เมื่อถอยออกมาเพื่อมองภาพรวมการตรวจสอบที่ดีจะช่วยธุรกิจให้เติบโตอย่างมั่นคงได้ในระยะยาวเพราะการตรวจสอบช่วยปิดความเสี่ยงที่อาจทำให้เสียเวลาหรือเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในภายหลังอีกหลายเท่า

Misconception 4:

หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานที่ต้องแก้ปัญหาที่ตรวจเจอเอง ซึ่งเชื่อว่าหลาย ๆ คนก็มีความคิดแบบนี้เพราะไม่อยากเสียเวลาต้องมาแก้ปัญหา หรือมาเพิ่มงานที่เป็นสิ่งที่ตัวเองไม่คุ้นเคย เช่น เพิ่มระบบการควบคุมภายใน ทั้ง ๆ ที่หลายครั้งหลายหนปัญหาก็กังไม่ได้เกิดให้เห็น ซึ่งแม้จริงแล้วงานตรวจสอบภายในเปรียบเสมือน "กระจก" สะท้อนให้ฝ่ายปฏิบัติการหรือฝ่ายจัดการเห็นว่ามีส่วนไหนที่ยังเป็นช่องโหว่หรือส่วนไหนที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ แต่หน่วยงานตรวจสอบภายในไม่ใช่ "ผู้จัดการ" หรือไม่ใช่เจ้าของกระบวนการ (Process Owner) ที่ต้องรับผิดชอบทั้งในการวางระบบและเฝ้าสังเกตผลการปฏิบัติงาน นั่นเป็นสิ่งที่หัวหน้างานในแต่ละส่วนงานต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง อีกทั้งถ้าผู้ตรวจสอบไปลงมือแก้ไขปัญหาล่านั้นซะเอง อนาคตที่ผู้ตรวจสอบเข้ามาตรวจก็ไม่ต่างอะไรกับการตรวจสอบสิ่งที่ตัวเองแก้ไขไว้

Misconception 5:

หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นใครก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในอุตสาหกรรมที่เข้าไปตรวจสอบ ซึ่งนั่นเป็นความคิดที่ผิด จริงอยู่ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำความรู้ความสามารถจากอุตสาหกรรมอื่นมาใช้กับอุตสาหกรรมที่ตัวเองไม่คุ้นชิน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าผู้ตรวจสอบเหล่านั้นจะช่วยพัฒนาระบบงาน

หรือสร้างคุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะในความเป็นจริงแล้วยิ่งผู้ตรวจสอบภายในเข้าใจธุรกิจมากเท่าไร ก็จะสามารถตั้งคำถามได้เฉียบคม และช่วยสร้างมูลค่า (Value Creation) ในระยะยาวให้องค์กรได้อย่างที่จริง

บทสรุป

หน่วยงานตรวจสอบภายในไม่ใช่หน่วยงานที่มีไว้เพื่อ “จับผิดเรื่องราวในอดีต” แต่เราคือกลไกสำคัญที่ช่วยให้องค์กรเห็นภาพรวมที่แท้จริงของตัวเอง — ทั้งในมุมมองความเสี่ยง โอกาส และช่องว่างที่ไม่เคยมีใครพูดถึง

แต่เมื่อองค์กรยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ตรวจสอบภายใน ไม่ว่าจะเป็นมุมมองที่มองว่าการตรวจสอบทำให้งานช้าลง คนตรวจเจอประเด็นก็ควรจะเป็นคนที่เข้ามาแก้ปัญหา หรือผู้ตรวจสอบภายในไม่จำเป็นต้องเข้าใจธุรกิจที่ตัวเองตรวจขนาดนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคที่ทำให้ผู้ตรวจสอบภายในไม่สามารถสร้างคุณค่าได้เต็มที่

และนั่นคือเหตุผลว่าทำไม การ “ทำความเข้าใจ Internal Audit ให้ถูกต้อง” จึงไม่ใช่เรื่องของแผนกใดแผนกหนึ่ง — แต่มันคือรากฐานสำคัญของการเติบโตอย่างยั่งยืนของทั้งองค์กร